

POMORSKI UNIWERSYTET MEDYCZNY
W SZCZECINIE
ZAKŁAD HISTORII MEDYCYNY
I ETYKI LEKARSKIEJ
70-204 Szczecin, ul. Rybacka 1
tel. +48 91 4800 821, tel./fax +48 91 4800 822
e-mail: zhmel@pum.edu.pl

Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie

DZIEKANAT
Kolegium Wojskowo-Lekarskiego
Uniwersytetu Medycznego w Łodzi
wpłynęło dn. 2019-10-28
podpis *KV* l.dz. 1184

Szczecin, 21-10-2019 r.

Dr hab. n. med. Aleksandra Kładna
Kierownik
Zakładu Historii Medycyny i Etyki Lekarskiej PUM
70-204 Szczecin, ul. Rybacka 1
tel.: 091-480-08-21
e-mail: zhmel@pum.edu.pl

RECENZJA

rozprawy doktorskiej lek. Pawła Klocka pt. „Organizacja i działalność Wojskowej Służby Zdrowia VI Okręgu Korpusu Lwów w latach 1921-1939”.

Przedstawiona do recenzji dysertacja jest wydrukiem komputerowym liczącym 272 strony. Pozostałe dwie strony na końcu dysertacji to aneks – Uchwała Komisji Bioetycznej Uniwersytetu Medycznego nr RNN/28/14/KB z dnia 14-01-2014 roku. Łączna liczba stron dysertacji to 274 strony. Praca opatrzona jest wykazem skrótów, wstępem, ujęta jest w 6 rozdziałach, zawiera wnioski, omówienie, bibliografię, spis tabel, spis fotografii, spis rycin, spis schematów, 311 przypisów i aneks.

Doktorant analizuje organizację i działalność Wojskowej Służby Zdrowia VI Okręgu Korpusu Lwów i w tym celu postawił cele szczegółowe (str. 11) ukierunkowane na:

- przedstawieniu struktury organizacyjnej wojskowej służby zdrowia oraz jej zmiany w czasie,
- ukazanie obsady etatowej oraz jej zmiany w czasie,
- scharakteryzowaniu kadry medycznej,
- przedstawieniu działalności leczniczo-szkoleniowej,
- omówieniu zagadnień zdrowotnych VI Okręgu Korpusu Lwów,
- przedstawieniu chorób zakaźnych występujących na obszarze VI Okręgu Korpusu Lwów,
- przedstawieniu współpracy z cywilną służbą zdrowia,
- scharakteryzowaniu działalności uzdrowiskowej i sanatoryjnej,
- opisanie działalności mobilizacyjnej.

Odpowiedzi na postawione cele szczegółowe Autor oparł głównie na analizie zasobów archiwalnych oraz na analizie opracowań bibliograficznych. Źródłem dla generalizacji problemu była dostępna literatura przedmiotu, książki, doniesienia prasowe, akty prawne, roczniki statystyczne, dane z Internetu i inne prace drukowane odnoszące się do tematu pracy.

Autor swoją kwerendą objął różnorodne zbiory archiwalne znajdujące się w Centralnym Archiwum Wojskowym, Archiwum Akt Nowych, Instytucie Polskim i Muzeum im. Gen. Władysława Sikorskiego w Londynie, Archiwum Państwowym we Lwowie, Narodowym Archiwum Cyfrowym, Bibliotece Narodowej, Głównej Bibliotece Lekarskiej, Centralnej Bibliotece Wojskowej, Bibliotece Uniwersytetu Medycznego w Łodzi, Naukowej Bibliotece Lwowskiego Narodowego Uniwersytetu im. Iwana Franki, Podkarpackiej Bibliotece Cyfrowej, Śląskiej Bibliotece Cyfrowej, Wielkopolskiej Bibliotece Cyfrowej. Punktem wyjścia dla poszukiwań były prace Adama Adriana Ostanka.

W chwili obecnej brak jest opracowania (tzw. luka naukowa), które zawierałoby kompleksowe ujęcie historii organizacji i działalności służby zdrowia kresów wschodnich. Dysertacja autorstwa lek. Pawła Klocka znakomicie tę lukę wypełnia, a lektura rozdziałów od I do VI jest dowodem, że Autor w pełni zrealizował postawione sobie zadania. Dlatego temat podjęty przez Doktoranta jest ciekawy, dotychczas nieopracowany, recenzent uważa go za bardzo potrzebny.

Metoda historyczno-opisowa ułatwia czytelnikowi zapoznanie się z tak obszernym materiałem faktograficznym. Podczas opracowania dysertacji Autor skorzystał z 311 przypisów, w których podane są szczegółowe opisy materiałów i publikacji. Opracowanie tak dużego materiału badawczego zostało przedstawione również tematycznie. Pozwala to czytelnikowi na zapoznanie się z wybranymi zagadnieniami, które zostały przedstawione w poszczególnych rozdziałach w formie podrozdziałów. Autor wnikliwie ocenił zebrane źródła, odpowiednio je usystematyzował, dokonał ich właściwej analizy i odniósł się do nich z właściwym krytycyzmem.

Wykonanie tego dzieła naukowego nie byłoby możliwe, gdyby Doktorant nie miał ogromnego wsparcia Swego Promotora Pana Profesora Czesława Jeśmiana.

Trzeba dodać, że praca napisana jest w sposób przejrzysty, wzbogacają ją liczne ciekawe ilustracje, ryciny, własne tabele opracowane przez Autora. Dysertacja była niezwykle czasochłonna i niełatwa do napisania. Dzięki ogromnej pracy Doktoranta została wydobyta i udostępniona polskiemu czytelnikowi ogromna liczba ważkich faktów historycznych mających znaczenie nie tylko dla historyków medycyny, ale i dla ogólnej historii.

Po zapoznaniu się z całością rozprawy można stwierdzić, że Autor cel pracy osiągnął w pełnej rozciągłości. Potwierdzeniem tego są rozdziały „Omówienie” i „Wnioski”, które korespondują z tytułem i celem pracy.

Trudno, żeby w tak obszernej pracy nie znaleźć pewnych niedociągnięć. Dlatego obowiązkiem recenzenta jest wskazanie Autorowi pewnych niedoskonałości:

1. We wstępie pracy brakuje pytań badawczych.

2. Brakuje wykazu nazwisk.
3. Przy wszystkich rycinach i fotografiach należy podać nazwisko autora, źródło z którego pochodzą, nazwę instytucji która je udostępniła, należy również określić, czy ryciny i fotografie należą do domeny publicznej, czy też do instytucji posiadającej prawa do danej ilustracji, czy Autor dysertacji posiada prawa autorskie do danej ilustracji, fotografii lub zgodę na ich wykorzystanie od posiadacza praw autorskich. Doktorant tę klauzulę odniósł tylko do części materiału, a należało objąć nią cały materiał.
4. Przy danych z Internetu brakuje dnia, miesiąca, roku i godziny pobrania materiału.
5. Źródła drukowane proponuję ułożyć alfabetycznie.
6. Brakuje streszczenia w języku polskim i angielskim.

Wszystkie przedstawione przez recenzenta uwagi nie przekreślają jednak walorów naukowych, poznawczych i wychowawczych recenzowanej rozprawy.

Reasumując:

Recenzent stwierdza, że Autor dysertacji, Pan lek. Paweł Klocek w pełni zrealizował postawione sobie cele badawcze prowadząc rozległe studia wszystkich dostępnych materiałów źródłowych. Stwierdzam, że praca odpowiada wszystkim warunkom wymaganym w Ustawie o stopniach naukowych – wnosi bowiem nowe wartości poznawcze. Dlatego zwracam się do Wysokiej Rady Wydziału Wojskowo-Lekarskiego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi o dopuszczenie lek. Pawła Klocka do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

KIEROWNIK
Zakładu Medycyny i Fizjologii Lekarskiej
dr hab. n. med. Aleksandra Kładna